

Son sol qualificatiu ja indica la essència y bondat de dit método «Actiu», es a dir, «Exercici, treball de totes las facultats». (V. Alcantara Garcia). No s'ha de considerar al noy, com avuy se fa, com un diposit per encaixonarhi coneixements, sino com un agent capás pera obrar y ajudar a son perfeccionament. No n'hi ha prou ab que sapiga pensar, discursar, anelisar y construir be las ideas, y adhoc expressarse correctament; es indispensable pera lograr aixó mateix, y pera legrrarho be y molt més, que 'l noy parli, pregunti, contesti, atengui, examini, mediti; que fassi, compongui y treballi, ja escrivint, ja dibuixant, classificant y coleccionant, en una paraula, que obri ó actubi sa iniciativa y espontaneitat interior y exteriorment, de pensament y d'obra, ab la inteligencia, y ab la voluntat y ab les mans: ab totes las energias, aixis del cos com del esperit.

Perque d'aquesta manera se fa *heurística* la ensenyansa, es a dir, se logra que la veritat sia descuberta per aquell mateix que possehirla, y, per consegüent, molt profitosa, puig com deya Aristoteles: «No se sab be sino alló que un aprén per sí mateix»; y Halebranché, al dircoirer sobre aquest particular, sentava com a màxima que: «Pera guanyarse la vida del esperit es necessari treballar ab l'esperit: los qui no guanyan lo pá de l'ánima ab la suor del seu front jamay coneixerán son sabor».

Permetimnos que preguntem una vegada més als qui defensen lo drecció anunci: *No se permite hablar en catalán*. ¿Se podrá introducir may en sa mínima expressió en nostras escolas aquestas profitosas corrents d'ensenyansa moderna, matant com matan en flor la primera de las iniciativas que te 'l noy, qual es la paria, ab lo que manifesta la curiositat de son esperit, preguntant y demostrant sa set de saber, le desitj de coneixer las cosas, l'afany d'adquirir novas ideas, la necessitat d'alimentar, nutrir y enrobustir totes sas potencias y facultats?

Lo que ab son aborrible sistema será continuar donant una ensenyansa superficial é inútil y no sólida y positiva; fer papagalls, que diu 'l vulgo, y no homes pensadors; cupistas dels pensaments dels demés, y no productors del propi; placas fotogràfics que 's limitan a rebre lo que se 'ls dona fet, enloch de beneméritos operaris que concorrin a sa propia cultura. Y anirán patrocinant la ciencia de paraulas, la insurrecció llibresca, las lliçons de memoria «al peu de la lletra», per més que la comprensió se quedi pels núvols; lo farrigo-farrago de coneixements de bombo y platerets, mes sense sach y sense cap útil aplicació, y tot lo que ab son vell y corcat rotinarisme, fa esclafir la riallota a las nacions que no poden avenirse com, durant tot un sigle, sostenim en aquest malhaurat país que 'n dihen Espanya la negra taca del retrocés més condepnable en materia d'educació é instrucció.

No insistirém sobre 'l particular que nos preocupi la torpessa de no permetre la primera ensenyansa en llengua regional allí ahont no 's parla la oficial; més que més quan en lo Congrès Pedagógich que tingué lloch l'any 1888 en aquesta capital, y en lo qual hi havia presentació de tota la Península, després de la deguda discussió sobre 'l tema: «En las provincias del N. y E. d'Espanya, ahont no es la nativa la llengua castellana, ¿quins procediments dehen emplearse pera ensenyar als noys?», se aprobaren las conclusions 7.ª y 9.ª, que dihen aixis: «La ciencia pedagógica reclama que als noys se 'ls instrueixi en la llengua que coneixen.»

«Lo millor procediment pera ensenyar als noys la llengua castellana, ahont no es aquesta la nativa, consisteix en la práctica y comparació d'aquella ab la seva propia.»

Deguent, per últim, tenint en compte que de la mateixa prohibició se 'n segueix lo punible retrás que tots lamentém, y del qual no 'n sortirém pas fins que s'imposin aquestos principis tan trivials com racionals y llógichs, essent verdaderament de doldre que 'ls poders públichs, mal aconsellats per perjudicis d'escola, no hagin realisat tadt avansat pas, que 'ls haguera conquistat no sols la consideració en las regions, que tenen llegítim dret a ésser deguda y profitosament instruhidas, sino també la admiració de las demés nacions al veure que Espanya utilisava 'ts sabis consells de la moderna Pedagogia.

«La unidad nacional, la integridad de la patria», heus aquí las mal enteses rahons que han pogut més que la ciencia de la educació; y, com aixó ho considerém nosaltres com tontas excusas, procurarem demostrarho en altre article.

ÁNGEL LLETJÓS.

Reunio catalanista á Bordils

Per diumenge passat s'anunciá un meeting catalanista á la plassa de Bordils, més á darrera hora la por governativa 'l dificultat, y malgrat de totes las garantías constitucionals bon goig que las autoritats consentissin la celebració d'una reunió política dins d'un tancat particular.

Aquest procedir del Govern Civil sigué complert ab l'envío a n'aquella població de trenta guardiacivis, los que prohibiren, no sabém en ús de quinas atribucions que fossin desplegadas banderas catalanas, exhibits escuts de nostra terra, y ni menos deixaren parlar de naciona itat catalana.

No contents ab aquestas midas arbitrarias, un jove gironí, en Pere Aliu, sigué detingut per cridar ¡Visca Catalunya! crit que ni ara ni may pot ser considerat com a subversiu per res ni per ningú.

A pesar d'aquests contratemps, la sessió política

's celebrá ab una atmosfera caldejada d'entusiasme, y ab l'assistencia gayrebé de tots los homes del poble.

Oberta al cant de «Els Segadors», prengué la paraula 'l distingit catalanista don Ignasi Prim de Batlle qui comensá per felicitar-se de veure tan bon aplech de catalans, esplicant toteseguit los entrebanchs que las autoritats havian posat a la celebració del acte. Després de presentar als oradors que havian de parlar, desenrollá 'l programa catalanista, acabant ab un visca á Catalunya.

Seguí després l'Alfons Alsina, qui demostrá que 'l nostre programa no es subversiu, no estant inspirat en l'odi, sino en la germanor, com aixis s'exposá en diferentas ocasions al Rey y á la Regent. Esplicá com nostras reivindicacions caben dintre la actual organisió del Estat espanyol, y com ab nostra doctrina 'ns proposém acabar ab los vicis d'aquell.

Parlá seguidament en Joseph M.ª Roca, qui exposá la naturalesa del catalanisme, demostrant que aquest no es cap partit, sino una causa, que no fá política, sino patria. Pera conseguir aquest fi, diu, prediquém arreu las bases de Manresa, bases que son perfectament legals, si be no son inmutables, podentse modificar anant sempre endavant, may enrrera, y aixó depent de la conducta que observi l'Estat espanyol.

Usá de la paraula, després, en Joaquím Botet y Sisó, 'l qui 's dolgué de que las libertats consignadas en la Constitució fossin més nominals que efectivas, perque qualsevol funcionari pot suspéndrelas á mida de son arbitri. Recomaná pera salvar aquest obstacle la unió de totes las regions que tingan vida propia pera contrarrestar la forsa del centre, afirmant que quan aixó fos conseguit, l'Estat se veuria obligat á reconéixe nostres drets.

En Rafel Roca parlá després. Aconsellá al jovent que fundes la seva educació en l'estudi de la historia de Catalunya, y feu una clara distinció dels conceptes científichs de las paraulas Nació y Estat.

Finalment 'l iniciador de nostras ideas á Bordils, lo senyor Prim de Batlle, enrahoná de nou, pera resumir los discursos dels oradors. Feu constar lo fet de que la forsa armada hagués dificultat la exposició legal de la doctrina catalanista. Manifestá que la tradició del pob e catalá es una causa vella dintre d'una corrent moderna, y que 'ls catalanistas no s'han d'amoñar per la presencia de la guardia civil. Digué que creya condensar las aspiracions de tots ab un visca la patria.

Contestat que sigué pels presents s'entonaren de nou «Els Segadors» y aquella gornació sortí satisfeta en extrém d'aquella solemnitat.

Poden estar ben satisfets los catalanistas de Bordils del acte realisat, y no 'ls hi dolgui la conducta fou un entrebanch, al fi tot ajuda á empenyer la màquina que 'ns porta á tot vapor cap á la consecució de la autonómia cumplerta de Catalunya.

(De La Veu de Catalunya.)

Després de la crisis

Lo Govern present, lo partit ministerial, la unió gobernant tingué dos programas: lo del Retiro y 'l del Circul de la Carrera de San Jerónimo. Ab lo primer, que semblava més genuinament conservador, prometé adelantarse als successos. Ab lo segon, aná darrera la opinió pública. Ab aquell, feu creure que la dirigia: ab aquést, la ha obeheít casi mecánicamente.

La manera millor de governar, no es deixarse arrastrar per los successos, sino adelantarse y prevenirlos. Donchs aqueixa es la orientació que deuria seguir en lo porvenir lo senyor Silvela. Aixó sí que te remey encara; pero no dubtém de que no se li posará.

Ab lo desprendiment dels polaviejistas, sens la aliansa dels que senten al unisono ab lo duch de Tetuán, sens elements nous que reforsin lo Govern ab representació d'influencias y medis poderosos pera moure 'l ánimo del país, ja que no se li ha donat justa participació en lo Govern á la vida parlamentaria de la unió conservadora, sería difícil, pero sería imposible faltantli com li falta l'apoyo de la opinió pública, devant la qual, s'ha despresigiat per prome're molt y donar molt poch ó res.

La impedimenta pera 'l cumpliment de lo ofert, era, ó per lo menos així s'ha pretingut demostrar, lo general Polavieja. Fora aquést, no hi havia rahó en que excusar lo que al país se li deu per dret propi y per recents oferiments dels governants.

Tinganhó aquéts noit present; ja no cab excusa possible, hi ha que cumplir los compromisos concrets. Hem de veure en breu aixó de la descentralisació administrativa, de las reformas en tots los rams de la administració y de las milionadas d'economias; en una paraula, la regenerac ó tan promesa com en vá esperada. Hem de veurela sí... pero no la veurém.

Sessió del Ajuntament

Baix la Presidenció del Alcalde accidental senyor Briansó se celebrá ahir nit lo de primera convocatoriá ab assistencia dels senyors regidors Navás (E.), Vallvé, Pallejá, Sedó, Güell, Guasch, Aiguadé, Artés, Vergés, Amat, Mayne, Navás (J.), Oliva, Nogués, Jordana y Serra.

S'aprobá l'acta de la sessió anterior. Lo Butletí Oficial no portava res que interessí a la Corporació.

Se doná compte dels treballs portats á cap per la Comissió d'aygues sobre 'l projecte d'adquirir ab eficiencia l'indispensable líquit, quinas gestions están prou adelantadas per lo que 'l senyor Sedó demaná y fou aprobat, donar un vot de gracias als senyors Nogués y Navás (J.).

Se llegiren varis dictámens corresponents a la secció de Foment que son aprobats.

Se doná compte de la subasta, verificada baix modelo, de las aceras del Matadero que quedá á favor de D.ª Antonia Borrás Caselles, Viuda de Balada.

S'aprobaren varis comptes.

Se proposá que s'iluminin los fiels de consums ab petroli, ó per gas, ó en llum eléctrica, lo qual s'acordá que passi á la secció de Consums ab ingerencia del senyor President de la de Foment pera que determinin quina de totes tres llums s'adoptará.

Se demaná al senyor Alcalde procuri enterarse s'hi ha algun diposit del impost del arbitre sobre canals que 's recaudá l'any 1890.

Lo senyor Navás (E.), proposá que per la Secretaría se porti un índice dels acorts presos per l'Excoletísim Ajuntament.

En una visita girada á algunas de las escolas públichas per lo senyor Nogués, aquest senyor regidor doná compte d'haverhi una de noys (la del carrer del Hospital) quin lloch es insuficient pera 'l número de noyas que hi assisteix, demanant se procuri buscar una nova sala mes espayosa ahont traslladar aquella escola.

Lo regidor senyor Güell proposá que sigui cambiat lo nom del Arrabal de Jesús per lo de Joaquím Bartrina.

Y no haventhi cap més assumpto que tractar en públich, s'aixecá la sessió pera reunir-se de nou en sessió secreta.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 4 d'Octubre de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'obser	Barómetro aneroide	Grau d'hu. en 24 horas	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 horas	Estat del cel	Obserr. particular
9 m.	755	92		3.9	Ras	
3 t.	755	90				

Horas d'obser vació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Minim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.
9 m.	Sol. 41	17	23	S.	Cumul.	0.3
3 t.	Sombra 30		27	S.		0.3

Ab un retrás d'una hora y 45 minuts arribá á nostra ciutat lo tren correu que procedent de Lleyda arriba ordinariament á las vuyt de la nit.

Lo retrás fou motivat per desperfectes soferts en la máquina prop de la estació de Vinsixa. No 's repartí la correspondencia als particulars per ésser l' hora massa intempestiva.

Nostre particular amic lo tinent D. Jaume Serdá Ferrán ha sigut traslladat a la comissió liquidadora del Regiment de Luchana.

Per lo Club Velocipedista d'aquesta ciutat hem sigut atentament invitats pera assistir a las importants carreras que, pera lo dia 22 del present mes, se organissades aquesta Societat, quins detalls publicuém en altra part d'aquest número.

Agrahim la invitació, y no dubtém que, com altras vegadas, se veurán concorrejudissimas.

Lo recaudat en lo dia d'ahir en la Administració de Consums per diferentas especies puja á la cantitat de 1273.66 pessetas.

Si, com assegura algun corresponsal telegráfic de Madrid, lo Govern ha prohibit la circulació de las cartas que portin lo sello de l'Unió Catalanista, lo Govern ha comés una ilegalitat més y un disbarst més.

Si 'l ús dels sellos constitueix delictes, lo Govern devia prohibir la seva publicació; desde 'l moment que no ho vá fer, senyal que considerava la cosa legal, com efectivament ho es, mes allavoras no pot lo Govern posar el veto a la circulació.

Lo que fará aquesta prohibició, com totes las prohibicions, será ajudar a la propagació dels sellos de l'Unió Catalanista, y aixó tindrem demés que agrahir al Govern.

Per ara, podém dar la noticia de que ja s'ha agotat la primera edició y que actualment s'está procedint al tiratge de la segona.